

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
14 oktober 2014

Uw kenmerk
537474

Contactpersoon
J.M.A. Timmer

Onderwerp
Advies op het aangepaste concept-wetsvoorstel computercriminaliteit III

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 11 juli 2014, met kenmerk 537474, is namens u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) om advies gevraagd over het aangepaste concept-wetsvoorstel computercriminaliteit III. Dit advies is voorbereid door leden van de vereniging en is vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

1. Strekking wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel strekt, blijkens de Memorie van Toelichting, tot verbetering en versterking van het juridisch instrumentarium voor de opsporing en vervolging van computercriminaliteit. Voorgesteld wordt om een nieuwe bevoegdheid voor bepaalde opsporingsambtenaren te creëren om een geautomatiseerd werk, dat in gebruik is bij een verdachte, op afstand heimelijk binnen te dringen, met het oog op bepaalde doelen op het gebied van opsporing van ernstige strafbare feiten. Tevens wordt voorgesteld om de regeling van de bevoegdheid van de officier van justitie om, met machtiging van de rechter-commissaris, te bevelen dat gegevens op internet ontoegankelijk worden gemaakt, aan te passen. Voorts wordt voorgesteld een afzonderlijke wettelijke bevoegdheid te creëren tot het geven van een bevel aan een verdachte tot het toegankelijk maken van versleutelde elektronische gegevens. Tenslotte wordt voorgesteld het wederrechtelijk overnemen van gegevens en het voorhanden hebben of bekend maken van door misdrijf verkregen gegevens strafbaar te stellen en zijn in het wetsvoorstel enkele wijzigingen van meer technische aard opgenomen. Hiertoe worden voorstellen gedaan tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) en het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv). Na de eerdere consultatie in mei 2013 is het wetsvoorstel aangevuld, waardoor het tevens strekt tot verruiming van de strafbaarstelling van het corrumpen van minderjarigen en 'grooming' en tot strafbaarstelling van zogenaamde online handelsfraude.

2. Advisering

Bij brief van 22 juli 2013 heeft de NVvR geadviseerd over het concept-wetsvoorstel computercriminaliteit III. Naar dit advies zij tevens verwezen.

2.1 Definitie geautomatiseerd werk

In het aanvullende wetsvoorstel is een nieuwe definitie van geautomatiseerd werk opgenomen. De nieuwe definitie maakt duidelijk dat ook een netwerk van computers een geautomatiseerd werk is. De NVvR is echter van mening dat deze nieuwe definitie verwarrend is geformuleerd en dat de noodzaak van de toevoeging ter zake van de computergegevens twijfelachtig is. De NVvR adviseert de minister de tekst van het artikel op de volgende wijze aan te passen.

Artikel 80sexies

Onder geautomatiseerd werk wordt verstaan een apparaat dat op basis van een programma automatisch computergegevens verwerkt of een groep van onderling verbonden of samenhangende apparaten, waarvan er één of meer op basis van een programma *automatisch computergegevens verwerkt of verwerken*.

2.2 Strafbaarstelling corrumpen minderjarigen en grooming

Blijkens de memorie van toelichting wordt met de voorgestelde toevoeging van een tweede lid aan artikel 248d Sr beoogd tevens strafbaar te stellen het met ontuchtig oogmerk ertoe bewegen getuige te zijn van seksuele handelingen van een persoon die de leeftijd van 16 jaar al heeft bereikt, maar waarvan de verdachte aannam dat dit nog niet het geval was. Artikel 248e stelt strafbaar het door middel van een geautomatiseerd werk of met gebruikmaking van een communicatiedienst een ontmoeting voor te stellen aan een minderjarige die de leeftijd van 16 jarigen nog niet heeft bereikt met het oogmerk om ontuchtige handelingen met die minderjarige te plegen en/of afbeeldingen te maken van seksuele gedragingen waarbij die minderjarige betrokken is. Ook bij dit artikel wordt voorgesteld de strafbaarheid uit te breiden door tevens de ontorechte aanname dat een persoon de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt strafbaar te stellen. Met andere woorden: de intentie gericht op de jeugdige leeftijd van het slachtoffer wordt strafbaar gesteld en niet de werkelijke leeftijd van de betrokkene. Daarmee raakt het voorstel aan een principieel punt, het uitgangspunt is steeds geweest dat de werkelijke leeftijd bepalend is, niet alleen ten voordele van de verdachte, maar zeker ook ten nadele van verdachte. Uitgangspunt is immers de bescherming van minderjarigen tegen in seksueel opzicht opdringerige volwassenen, hetgeen in lijn is met de huidige zedenwetgeving. Strafbaar stellen van de intentie is dat niet.

Daarnaast wordt thans reeds voorzien dat een bewezenverklaring van de intentie lastig, zo niet veelal onmogelijk zal zijn, zonder een bekennende verklaring van een verdachte. Een voor de hand liggend verweer van verdachte zal zijn dat hij uiteraard wel begreep dat degene(n) met wie hij communiceerde in werkelijkheid helemaal niet zo jong wa(s)(ren) . De inzet van capaciteit van politie en justitie zal dan in veel gevallen niet leiden tot een succesvolle vervolging en mogelijk zelfs tevergeefs blijken te zijn geweest.

Doelstelling van de voorgestelde bepalingen is voorts degenen aan te kunnen pakken die tijdens gerichte opsporing avances maken ten opzichte van een zich als puber voordoeende opsporingsambtenaar. Het gaat daarbij om de inzet van een zogenaamde 'lokpuber'. Echter, het artikel beperkt de strafbaarheid niet tot een opsporings situatie; het delict kan in beginsel ten opzichte van iedere volwassene worden gepleegd. Afgevraagd moet vervolgens worden of het voorstel de deur open zet naar allerlei vormen van (vergaand) burgerinitiatief om pedofielen op te sporen.

Het argument om deze strafbepaling in de wet op te nemen, te weten het mogelijk maken om door middel van lokpubers strafbare feiten op te sporen, is volgens de NVvR ook onvoldoende reden om tot een dergelijke vergaande strafbaarstelling over te gaan. Immers, ook nu al kan de lokpuber worden ingezet om een redelijk vermoeden van schuld of ernstige bezwaren te construeren op basis waarvan verdere opsporingshandelingen kunnen worden ingezet, zoals computerdoorzoeking of het aftappen van dataverkeer.

Gelet op het voorgaande adviseert de NVvR de minister dan ook de voorgestelde wetswijziging voor wat betreft de aanpassing van artikelen 248d en 248e en voor zover het de strafbaarstelling van de intentie betreft, niet door te voeren.

2.3 Strafbaarstelling online handelsfraude

In het wetsvoorstel is de strafbaarstelling opgenomen van online handelsfraude in voorgesteld artikel 326d Sr. Het stelselmatige karakter van het wél aanbieden van goederen en/of diensten en het níet leveren hiervan, is voor de strafbaarstelling van belang.

Ter zake van de voorgestelde wettekst is de NVvR van mening dat het niet zozeer gaat om het te koop aanbieden van goederen en/of diensten via een geautomatiseerd werk, maar het aanbieden hiervan via internet, dus openbaar. De NVvR adviseert de minister dit aan te passen in het voorgestelde artikel.

In de voorgestelde wettekst is de zinsnede opgenomen: 'indien betaling is gevolgd'. Met het oog op het stelselmatige karakter van de strafbare handeling vraagt de NVvR zich af of in alle gevallen betaling moet zijn gevolgd, om over een stelselmatig handelen te kunnen spreken. Of ziet de gewoonte van de gedraging op het feit dat telkens betaling heeft plaatsgevonden, en is het feit dat eenmaal is betaald voldoende? De NVvR adviseert de minister hierover duidelijkheid te verschaffen in de memorie van toelichting en het voorgestelde artikel zo nodig aan te passen.

2.4 Voorgestelde wijziging artikel 125m van het Wetboek van Strafvordering

Voorgesteld wordt aan artikel 125m Sv een vijfde lid toe te voegen dat aan derden, die een ontsleutelingsbevel hebben gekregen, een geheimhoudingsplicht oplegt in het belang van het onderzoek. De NVvR is van mening dat een dergelijke geheimhoudingsplicht niet past in dit artikel en dat er daarnaast ook in andere gevallen sprake kan zijn van het belang van een geheimhoudingsplicht, zoals in het geval dat er sprake is van een bevel op basis van artikel 126nd Sv. De minister wordt dan ook geadviseerd de geheimhoudingsplicht niet per bevoegdheid te regelen, maar in algemene zin in het kader van de strafbaarstelling van computercriminaliteit.

De Wetenschappelijke Commissie van de NVvR,

Prof. dr. M.E. de Meijer
voorzitter

